

Sygn. I C 310/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR del. Joanna Krzyżanowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Cichosz

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2016 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa T. D.

przeciwko Skarbowi Państwa-Zakładowi Karnemu w C.

o zadośćuczynienie

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda kosztami postępowania.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt I C 310/14

UZASADNIENIE

Powód – T. D. wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w C. o zapłatę kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za torturowanie, poniżanie, nieludzkie traktowanie, dyskryminacje na tle wyznaniowym, krzywdy i terror. Na uzasadnienie wskazał, że na przełomie kwietnia i maja 2014 r. cofnięto mu paczkę z czajnikiem i przedłużaczem, przesyłkę z artykułami szkolnymi, z lekami. Pomimo jego zastrzeżeń, że może przebywać z „grypsującymi” od 1 do 4 sierpnia 2014 r. osadzono go z „grypsującymi” w pawilonie szpitalnym. Powód nie zgadzał się także z zasadą, że środki pieniężne mogą zostać przelane przez ZK jedynie na konto bankowe, którego osadzony jest właścicielem lub współwłaścicielem.

W toku postępowania powód sprecyzował, że domaga się 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia a 40.000 zł tytułem odszkodowania oraz, że kwoty te wskazał z uwagi na właściwość sądu.

Na dalszym etapie sprawy T. D. rozszerzył powództwo wskazując dwa dodatkowe stany faktyczne, skutkujące jego zdaniem odpowiedzialnością odszkodowawczą Skarbu Państwa. Pierwszy z nich to fałszowanie przez funkcjonariuszy podpisów na saldach miesięcznych, a drugi – wymaganie przez ZK by osadzony zwracając się o zgodę na przesłanie

mu sprzętu RTV wskazał osobę, która będzie uiszczać za niego opłaty abonamentowe. Powód wskazał, że wymóg ten pozbawił go możliwości korzystania z telewizora, podczas gdy skazani są zwolnieni z opłat abonamentowych.

Pozwany – Skarb Państwa – Zakład Karny w C. wniósł o oddalenie powództwa w całości. Wskazał przy tym, że niezależnie od tego czy powód ostatecznie żąda zadośćuczynienia czy odszkodowania, jedną z przesłanek odpowiedzialności pozwanego jest bezprawność. Przesłanki tej jednak powód nie udowodnił pozostając przy gołosłownych twierdzeniach. Brak także, w przypadku powoływania się powoda na odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa, wykazanej szkody i związku przyczynowego pomiędzy działaniem a szkodą. Odnosząc się do opisywanych przez powoda zdarzeń pozwany wskazał zaś, że istotnie, w dniu 7 marca 2014 r. powód złożył oświadczenie, że obawia się o swoje bezpieczeństwo osobiste ze strony skazanych należących do podkultury przestępczej, pomimo iż sam określał się jako osoba grypsująca. Zrezygnował z nauczania w Centrum (...) przy Zakładzie Karnym w C. jako powód podając, że zaciągnął długi u skazanych „grypsujących” i nie jest w stanie ich spłacić z uwagi na brak środków. Mając na uwadze bezpieczeństwo powoda przeniesiono go do innego pawilonu mieszkalnego. W dniu 1 sierpnia 2014 r. powód został osadzony w celi nr (...) pawilonu szpitalnego, gdzie przebywało jeszcze dwóch osadzonych. Powód w rozmowach z wychowawcą i personelem medycznym nie zgłaszał żadnych uwag dotyczących osadzenia oraz niepokoju związanych z jego bezpieczeństwem. Także po opuszczeniu oddziału szpitalnego nie zgłaszał żadnych negatywnych opinii związanych z osadzeniem go w celi mieszkalnej w oddziale szpitalnym. Odnośnie paczek wymienionych w pozwie twierdzenia powoda także nie polegają na prawdzie. W okresie wskazanym przez powoda do jednostki nie wpłynęła przesyłka z czajnikiem oraz przedłużaczem. W kwestii odmowy przyjęcia przesyłki w której znajdowały się leki pozwany wyjaśnił, że powód posiadał zgodę dyrektora na dostarczenie jednego opakowania leków. Podczas kontroli stwierdzono jednak większą ilość leków, toteż paczkę odesłano do nadawcy. Jedynie co do paczki zawierającej artykuły szkolne i higieniczno – odzieżowe pozwany przyznał, że w dniu 21 maja 2014 r. do jednostki wpłynęła paczka higieniczno – odzieżowa, na którą powód posiadał zgodę. W przesyłce znajdowały się również artykuły szkolne, na które powód uzyskał zgodę na odrębnej prośbie. Prośba ta jednak nie została dostarczona na bramę główną jednostki, co spowodowało, że funkcjonariusz odesłał paczkę do nadawcy. Był to zwyczajny błąd ludzki, a nie celowe działanie funkcjonariuszy Zakładu Karnego w C.. W zakresie przekazywania powodowi środków pieniężnych przez pozwanego pozwany powołał się na brzmienie art. 126 kkw, który stanowi, że ze środków pieniężnych otrzymywanych przez skazanego, z wyjątkiem środków, o których mowa w art. 113§ 6 pkt 1–3, środki do wysokości jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników gromadzi się i zachowuje do przekazania skazanemu w chwili jego zwolnienia z zakładu karnego, z przeznaczeniem na przejazd do miejsca zamieszkania i na utrzymanie; ze środków tych nie prowadzi się egzekucji.

Gromadzeniu podlega:

- 1) 50% kwoty zdeponowanej przez skazanego przy przyjęciu do zakładu karnego, jednak nie więcej niż kwota odpowiadająca wysokości jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników,
- 2) 50% z przypadającego skazanemu miesięcznie wynagrodzenia za pracę po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, jednak nie więcej niż kwota stanowiąca 4% jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników,
- 3) 50% każdego z wpływów pieniężnych skazanego niewymienionych w pkt 1 i 2, jednak nie więcej niż kwota stanowiąca 4% jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników.

Zakład karny nie może przekazać środków pieniężnych otrzymywanych przez skazanego na rachunek bankowy, którego właścicielem czy współwłaścicielem nie jest skazany. Nie może być tak że środki pieniężne skazanego są przekazywane na rachunek innej osoby, gdyż wówczas traktowane będą jako darowizna lub zapłata, podczas gdy środki opisane w art. 126 kkw nie mogą być darowane innej osobie ani być przeznaczone na zapłatę czy zwrot, gdyż ich przeznaczeniem jest zabezpieczenie osoby wychodzącej na wolność. Pozwany podkreślił, że powód w uzasadnieniu pozwu nie wykazał jakichkolwiek faktów i dowodów potwierdzających zasadność roszczenia. Nie wykazał też, że w niniejszej sprawie zaszyły przesłanki odpowiedzialności pozwanego. Nie wykazał aby doznał jakiegokolwiek krzywdy i jej rozmiaru.

W zakresie rozszerzonego powództwa (dodatkowych okoliczności wskazanych przez powoda) pozwany wywiódł, że sporządzenie wydruku z systemu „depozyt” stanowi wyliczenie salda na ostatni dzień miesiąca księgowego zgodnie ze specyfikacją trzeciej części karty depozytowej. Wydruk taki zawiera dane osobowe, toteż depozytor tnie go na paski i sporządza pomocniczą listę zawierającą imię i nazwisko skazanego celem potwierdzenia odbioru informacji („paska”). Z załączonych przez powoda dokumentów wynika, że został on zapoznany ze stanem swojego konta zgodnie z zaleceniami rozporządzenia. Pozwany podniósł także, że zgodnie z treścią ustawy o opłatach abonamentowych osadzeni w ZK nie są zwolnieni z opłat, toteż zarzut powoda nie znajduje żadnych podstaw.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie kwiecień – maj 2014 r. do Zakładu Karnego w C. nie wpłynęła dla T. D. żadna paczka która zawierałaby czajnik i przedłużacz.

(dowód: notatka służbowa – k. 38, zeznania świadka A. S. – k. 127v – 128, wydruk z przeglądarki paczek – k. 158)

T. D. otrzymał zgodę Dyrektora ZK z dnia 14 sierpnia 2014 r. na otrzymanie w paczce jednego opakowania leków. Podczas kontroli paczki stwierdzono, że zawiera ona większą ilość leków, toteż paczkę zwrócono do nadawcy.

(dowód: notatka służbowa z dnia 3 października 2014 r. – k. 38, zeznania powoda T. D. – k. 113v)

W dniu 21 maja 2014 r. do ZK w C. wpłynęła dla T. D. paczka higieniczno – odzieżowa, która zawierała także artykuły szkolne. Osadzony posiadał dwie odrębne zgody: jedną na artykuły higieniczno – odzieżowe i drugą na artykuły szkolne. Zgody na otrzymanie artykułów szkolnych nie dostarczono omyłkowo na bramę główną jednostki, toteż paczka została zwrócona.

(dowód: notatka służbowa z dnia 3 października 2014 r. – k. 38, wydruk z przeglądarki paczek – k. 158, zgody Dyrektora ZK – k. 160, 161)

Od dnia 1 do 4 sierpnia 2014 r. T. D. przebywał w oddziale szpitalnym, w celi nr (...) z dwoma innymi osadzonymi. Nie zgłaszał ani w tym okresie ani po opuszczeniu oddziału szpitalnego jakichkolwiek zastrzeżeń ani nieprzyjemnych zdarzeń związanych z kontaktem ze współosadzonymi. Nie doszło wówczas do żadnej awantury, T. D. nie zgłaszał żadnych skarg, nie czuł się zagrożony. Nie doznał w celi szpitalnej żadnej szkody ani krzywdy.

(dowód: notatka służbowa – k. 36, zeznania powoda T. D. – k. 113v)

We wniosku o przekazanie środków pieniężnych osadzonego na wybrany rachunek bankowy Zakład Karny C. dozwolił wskazywać jedynie taki rachunek bankowy, którego osadzony jest właścicielem lub współwłaścicielem.

(bezsporne, nadto: druk wniosku – k. 65)

Na druku wniosku o wyrażenie zgody na dostarczenie sprzętu RTV, stosowanym przez ZK w C., znajduje się zastrzeżenie, że wnioskujący (osadzony) został poinformowany o obowiązku rejestracji odbiornika RTV oraz oświadczenie kto będzie dokonywał opłat za dostarczony osadzonemu odbiornik.

(bezsporne, nadto: druk – k. 88)

T. D. był regularnie informowany o saldzie swoich środków depozytowych.

(bezsporne, nadto: wydruki salda – k. 89, 90)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie jest zasadne.

T. D. żądał w niniejszej sprawie odszkodowania w kwocie 40.000 zł oraz zadośćuczynienia w wysokości 40.000 zł jako podstawę faktyczną wskazując na nieprawidłowości, jakie jego zdaniem zaistniały w trakcie osadzenia go w Zakładzie Karnym w C..

Podstawą odpowiedzialności odszkodowawczej jest w tym wypadku art. 417 kc, z którego wynika, że za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa (...).

Zadośćuczynienia powód domagał się natomiast na podstawie art. 448 kc zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny.

W zakresie żadanego odszkodowania powództwo nie mogło zostać uwzględnione już chociażby z tego powodu, że powód nie tylko nie udowodnił, ale nawet nie wskazał na czym polegała jego szkoda, którą wyliczył na 40.000 zł. Żadne z powoływanych przez powoda zdarzeń nie wiązało się, co sam potwierdził w zeznaniach, ze szkodą materialną. Skoro zaś szkoda nie powstała – żądanie odszkodowania nie może być zasadne.

Co do żadanego zadośćuczynienia niezbędne jest natomiast wykazanie bezprawnego działania, naruszenia dóbr osobistych, powstałej krzywdy oraz związku przyczynowego pomiędzy bezprawnym działaniem a krzywdą.

Zgodnie z zasadą dowodową wyrażoną w art. 6 kc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W tym wypadku – powód domagający się zapłaty musi udowodnić zaistnienie przesłanek odpowiedzialności pozwanego.

Żadnego z tych elementów powód w niniejszym postępowaniu nie udowodnił.

Co do okoliczności związanych z cofaniem skierowanych do T. D. paczek w toku postępowania dowodowego wykazano, że we wskazanym okresie paczki z czajnikiem i przedłużaczem w ogóle nie wysłano, co wynikało również z zeznań świadka powołanego przez powoda. W paczce z lekami znajdowało się natomiast więcej opakowań tabletek niż wskazano na druku zgody, co przyznał sam powód. Cofnięcie paczki nie było więc bezprawne, gdyż zgodnie z pouczeniem jakiegoś na druku wniosku udzielono osadzonemu – „w przypadku niezgodności artykułów, na które wyrażono zgodę, z artykułami znajdującymi się w paczce nie zostanie ona przyjęta oraz zostanie zwrócona na koszt nadawcy.” Dodatkowo należy wskazać, że powód nie poniósł z tego tytułu żadnej szkody, gdyż nie on ponosił koszty przesyłki, a z leków przeciwbólowych mógł korzystać i tak, gdyż przepisał mu je lekarz. Jedynie paczka z artykułami szkolnymi została rzeczywiście cofnięta pomimo wyrażonej przez dyrektora zgody na jej zawartość. Powód nie wskazał jednak jaką szkodę poniósł z tego tytułu lub jakiego rodzaju krzywdę.

W zakresie sporu co do interpretacji treści art. 126 kkw, to abstrahując od jego prawidłowej wykładni również w toku postępowania powód nie wskazał jakiego rodzaju szkodę (i w jakiej wysokości) poniósł na skutek takiej a nie innej interpretacji tego przepisu. Nie sposób także doszukać się w działaniach pozwanego naruszenia w związku z tym jakiegokolwiek dobra osobistego powoda. Powód w swoich zeznaniach określił, że jego szkoda w tym wypadku polegała na nieprzelewaniu mu pieniędzy. Potwierdził jednak, że korzystał z możliwości robienia zakupów oraz że zwracał się o pomoc w założeniu rachunku na swoje nazwisko i taki rachunek został mu założony. Nie został więc w żadnym razie pozbawiony możliwości dysponowania swoimi środkami w dozwolonym prawem zakresie.

Jeżeli chodzi o przebywanie powoda przez cztery dni w jednej celi z „grypsującymi” również postępowanie dowodowe nie wykazało żadnej z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej. Co więcej – powód sam w swoich zeznaniach stwierdził, że nie doznał w związku z tym żadnej szkody ani krzywdy. Nie sposób więc dociec za co powód domaga się zapłaty.

Podobna sytuacja dotyczy okoliczności opisanych przez T. D. jako „rozszerzenie powództwa”. Całkowicie niezrozumiałe jest żądanie powoda by pozwany odstąpił od zasady zapewnienia uiszczania opłat abonamentowych za dostarczony sprzęt RTV. Obowiązek uiszczania opłat wynika bowiem z ustawy, a zwolnione od niego są tylko osoby wyraźnie w ustawie wskazane. Nie należą do nich osadzeni w zakładach karnych, co zresztą powód ostatecznie przyznał. Polemika z obowiązkiem określonym ustawowo nie jest dopuszczalna, a wywodzenie roszczeń odszkodowawczych, czy też żądań zadośćuczynienia za stanie na straży wykonywania tego obowiązku nie może zasługiwać na aprobatę sądu.

Nie mogą stanowić podstawy do przyznania odszkodowania ani zadośćuczynienia twierdzenia powoda o „sfalszowanych” podpisach na liście odbioru sald. Obowiązek Zakładu Karnego powiadamiania osadzonych o stanie salda został bowiem niewątpliwie wykonany o czym świadczą załączone przez powoda wydruki sald załączone do pisma procesowego. Podpisy, których prawidłowość kwestionował powód, stanowią jedynie potwierdzenie doręczenia wydruków. Skoro T. D. sam stwierdził, że takie wydruki otrzymał, potwierdził tym samym prawidłowe działanie pozwanego. Podobnie przy tym jak w pozostałych wypadkach – powód nie udowodnił ani nawet nie wskazał jakiej wysokości poniósł w związku z tym szkodę lub na czym miałyby polegać jego krzywda, skoro wydruki bezspornie otrzymywał.

Konkludując powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie ani w całości ani w części w pierwszej kolejności z uwagi na brak bezprawności działania pozwanego, brak jakiegokolwiek szkody po stronie powodowej, niewykazanie, że doszło do naruszenia jakiegokolwiek dobra osobistego.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 417 kc a contrario i art. 448 kc a contrario należało orzec jak w sentencji.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 kpc .

Na oryginale właściwy podpis.